

Rdeči vihar

Povest iz prve indijanske vojne za Ohio — Po starih virih pripoveduje Eric Steuben

Eden izmed slovečih indijanskih poglavarjev na ameriškem zapadu. Slika se je ohranila iz dobe, ko se vrši naša povest.

V Loganu so bili napeti vsi čuti, kakor v zveri sredi gozda. Takoj, ko sta od reke sem zagrmela oba strela, je z divjim krikom skočil izza kolibe, v desnici je imel tomahavk, v levici nož. Zdirjal je blazno po kratki poti, ki ga je ločila od reke.

Oba graničarja sta ga prepadena uzrla, trepetajoča sta basala vsak svojo puško. Tedaj pa je Indijanec že planil proti njima. Koknej se je hotel izogniti, a je naletel naravnost na nož indijanskega poglavarja. Zdaj se je raz-

vil kratek boj s Svampom. Ta boj je bil poln obupa in ogorčenja. Naenkrat se je zgrudil tudi ta belec. Toda ni bil mrtev, temveč samo ranjen. In ranjenemu Kokneju se je posrečilo, da je hitro nabasal svojo puško. Ampak divji Indijanec je s svojo bojno sekuro izbil nasprotniku puško iz roke, ne da bi tem pustil drugega sovražnika iz oči. Boj zdaj ni več dolgo trajal.

Logan se je vrnil h kolibi. Skrbno in ravnodušno je mrličem posnel skalpe. Potem je nabral bičja, ga naložil v kolibi in zažgal kupček smodnika, ki ga je še imel s seboj. Zdeč na tleh je motril, kako so se plameni lotili kolibe. Hitro je še v kolibi poiskal žganja. In ko je zdaj gledal, kako je koliba gorela je počasi srkal požirek za požirkom, pri tem pa je strmel v ogenj. V svoji notranjosti je čutil nekakšno praznoto. Da, bil je nekoliko razočaran. Kajti prepričan je bil pred bojem, da ga bo tokrat dosegla smrt. A četudi se je boril z zvitostjo pravega Indijanca, se je to godilo bolj iz žeje po popolnem maščevanju, kakor zavoljo tega, da bi si obvaroval in ohranil življenje. Mrk in molče je gledal v ogenj. Strahota pred samim seboj ga je prevzela. Kajti zdaj se je zavedal, da ga vodi v bodočnost pot, ki je morda dolga toda krvava in neslavna.

Tekumseh je bil pred požigom kolibe zaman iskal med mrličmi črnega Boba Lajtona. Ni ga našel. Logan se zdaj ni brigal za Tekumseha. A Tekumseh je hotel poglavarja podžgati k temu, da bi zasledovala Boba Lajtona. Opomnil ga je, da je Lajton umoril Loganovega sinčka, »drobno sončce«... Toda Logan je dalje srkal ognjeno vodicu. Njegove oči so postale bolj in bolj steklene, ko se je oziral v Tekumseha in ponovno srkal

globok požirek. Kmalu je bil popolnoma pijan in se je zgrudil kakor nezavesten. Nato je začel odprtih ust glasno smrčati. Tekumseh ga je opazoval in si ni vedel kaj pomagati. Sicer ni smatral za sramoto, če se je indijanski glavar napil, toda prej kdaj se pri Loganu to ni zgodilo.

Mladi Šavan je zdaj spoznal izpremembo, ki se je zgodila v samega sebe obvladajočem, ponosnem in vendar tako skromnem možu. Presenečen je tudi videl, kako umazan je Logan, kako zanemarjen, ko je vendar doslej bil na glasu enega najbolj čistih in snažnih mož, ki je tudi pri drugih zahteval snago. Bridko se je Tekumseh oziral naokrog. Logana zdaj ne more pustiti samega — a črni Bob Lajton mu je že drugič pobegnil. »Črni lovec« je bil takoj po drugem vzkliku: »Maščevanje za Logana!« v divji grozi planil iz kolibe. Spomin na neslišno smrt šestih tovarišev na bivoljevi sledi ga je tako prevzel, da je mahoma uplahnil njegov divji pogum.

Tekumseh je ponesel svojega glavarja Logana na breg reke. Poiskal je čolnič, s katerim je bil Logan prejšnji dan priveslal semkaj. Zbral je vse orožje, mošnjičke s kroglami in rožičke s smodnikom vseh padlih belcev. Imel

je mnogo smodnika, ki si ga je bil vzel, preden je Logan zažgal kolibo. Zdaj je odveslal nizdol po Monongaheli.

Novica o činu obeh prijateljev, ki sta sama samcata zmogla štirinajst belcev je brzela vzdolž rek in potokov in po divjih stezicah. Po štirih dneh se je že kakih trideset Indijancev zbralo okrog Logana in Tekumscha. A tudi stotnik Kresap je zvedel za ta dogodek. Črni Bob Lajton je prihitel naravnost k njemu in mu pripovedoval z grozo, kako se je vse to zgodilo. Zdaj je stotnik Kresap preklinjajoč zbral četo preizkušenih mož in jih poslal nad Logana. Toda tudi ta tolpa ni imela sreče. Logan je s svojimi Indijanci popolnoma pobil vso belo družbo. Zdaj je Kresap zbral šestdeset ostrostrelcev. To je bilo za obmejno pokrajino prav visoko število. S četo se je odločno odpravil nad Irokeze. Ali usoda mu zopet ni bila milejša. Sleherni dan so se Loganu pridruževali novi indijanski bojevniki. Pričele so se praske s Kresapovo četo. Kresap je kakor divji bik rohnal po gozdovih in vsepovsod iskal samo Logana. Niti zavedal se ni, da ga venomer opazujejo Loganovi ogleduhi. (Dalje.)

Začelna in lepa pokrajina na ameriškem zapadu, kjer so bili tudi boji s Indijanci. Gozd, dolina, hrib in reka — povsod so bili Indijanci doma in so se lahko dolgo upirali belim naseljevalcem. Slika iz današnje dobe.

Matičkov žalosten konec

Spisal in risal Hotko D., uč. mešč. šole v Žužemberku

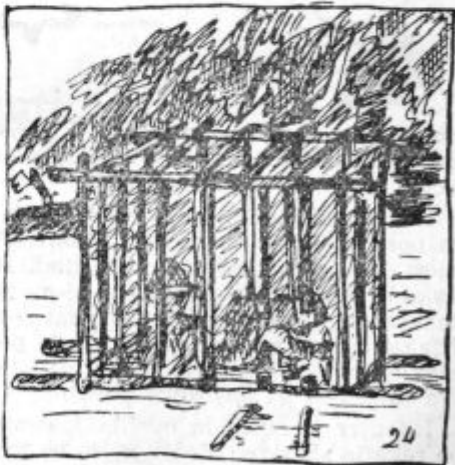
Cez nekaj časa je prikrevsal deblušni kuhar z velikim nožem v roki. Ime mu je bilo Kumbo in smejal se je na ves glas: »O, o, o, kako sladka pečenka! Se nekaj tednov vaju bom hranil, da bosta bolj debela. O, o, o, kakšna pečenka!« In spet odkreva v kuhinjo.

Kar naenkrat prične telegrafist Bombek pošiljati v svet vest med druge naselbine, da je ukazal glavar Guki vsem vojščakom, ženam in otrokom plemena Rux, da zapuste domove in se skupno podajo na goro Lu zahvaliti se bogu za dobro letino.

Nedaleč od kurnika, v katerem sta bila ujeta Stanko in Matiček, je imel kuhar Kumbo kuhinjo. Požiral je debele sline ter veselo brundal zamorsko popevko in zadovoljno vrtil veliko kuhalnico v roki.

Vsi so odšli, le stražar naselbine je ostal doma. Stanko hitro izrabi priliko, potegne iz žepa velik nož, naredi luknjo pri strani in urnih nog jo oba odkurita iz taborišča, da jih straža ne zasači pri begu.

Leteči zmaj

(Po starih spisih pripoveduje Ivan Vuk.)

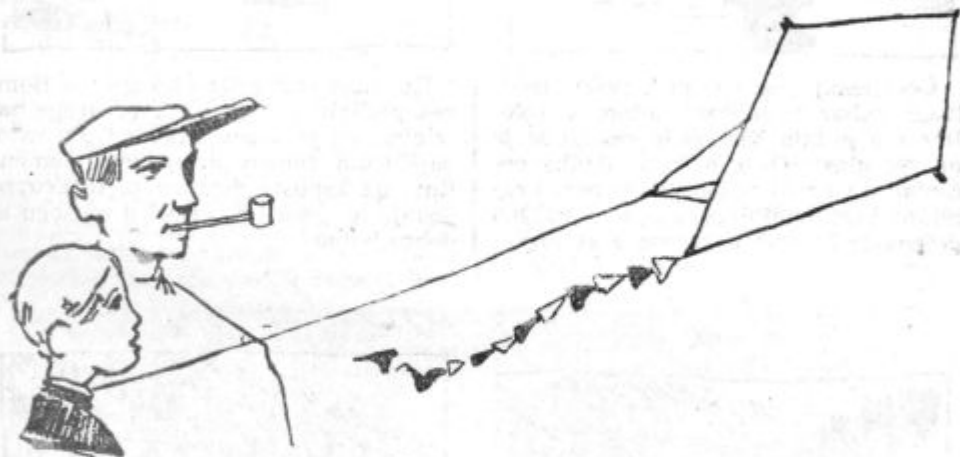
Bilo je nekoč, nekako pred sedemdesetimi leti. Slapi reke Niagare so privabljali popotnike, da so si ogledovali krasoto in veličino mogočnih valov, ki so padali bobneče, peneče, ustvarjali v soncu krasen pajčolan mavric. Ali vsa lepoto teh slapov ni bilo mogoče videti, ker ni bilo preko Niagare nobenega mostu. Če bi bil pa narejen most preko slapov, bi se lahko videla vsa krasota umetnice narave. Tuhtali so inženjerji, kako bi se dal narediti viseči most preko niagarskih slapov, da bi lahko ljudje, avtomobili, železnica prihajali z ene

da se Niagara trdovratno brani, da bi njeni obali okovali.

Dneve in dneve je opazoval Inženjer silno reko in veličastne slapove. A kako priti v okom tej sili, ni vedel, ni mogel iztuhtati.

Ali vedno se zgodi, ko se zazdi, da ni najti nobenega izhoda, da bi se uresničil tak ali drugačen načrt, da se pojava nekaj čisto priprostega, enostavnega, kar reši zagonetni problem.

Inženjer je namreč nekega dne zapazil papirnatega zmaja, ki ga izpuščajo otroci kot igračo, kako je obtičal na

obale na drugo in kako bi tako s samega mostu lahko opazovali in gledali veličino slapov in njih mogočnost.

Nekemu ameriškem inženjerju je bilo posebno pri srcu, da bi postavil tak most. Tuhtal je, hodil po obali, študiral, kako bi se to izvršilo. Tak most bi moral takorekoč viseti v zraku. Ob šami reki Niagari se ga namreč ne bi moglo postaviti, kajti silni udarci vode v padajočih slapih bi ga kaj hitro porušili.

Inženjer je mislil in mislil. Opazoval je reko in slapove. Vedel je, da bo trebalo najprej napeti žico-vrv z ene obale na drugo. Skušal je to s čolnom. Privezal je na čoln vrv, da bi tako čoln z zanj privezано vrvjo priplul na drugi breg in tako potegnil vrv z ene obale na drugo. Ali slehern tak poskus se je ponesrečil. Vsak čoln so valovi razbili in ljudje so se potopili. Bilo je, kakor

nekem grmu. Zmaj je bil še vedno privezan s tanko vrvico, katere konec je bil še v otroški roki. Bilo je jasno, da je zmaj preletel reko.

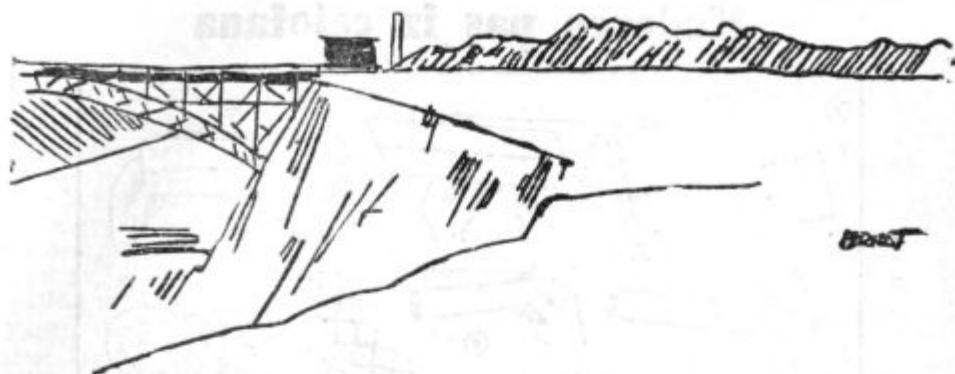
Zdajci je šinila inženjerju rešilna misel v glavo. Poiskal je otroka, ki je puščal te papirnate zmaje. Mali deček mu je vesel pripovedoval kako to dela in kako pozna zračni tok nad reko in kako njegovi zmaji vedno z gotovostjo prilete na drugi breg reke.

»Ali bi ne hotel narediti velikega zmaja,« je rekel inženjer, »tako velikega, da bi odnesel preko reke na drugi breg tudi debelejšo vrv?«

»Bi,« je rekel deček in z veseljem in nekakim ponosom začel delati. Naredil je velikega zmaja iz papirja.

Začeli so se poizkusiti.

Kmalu se je posrečilo z zmajem vreči preko ogromne reke na drugi breg

vrv. Na to, še dokaj tanko vrv so nato privezali debelejšo in tako je bila ovirana premagana. Zveza z enega brega Niagare na drugi breg je bila ustvarjena. S pomočjo debele vrvi so potegnili čez železne žice-vrvi in delo, zidanje visečega mostu se je začelo.

Lepa je igra s papirnatim zmajem. Dobro narejen papirnat zmaj se dvigne v ugodnem vetru v daljne višine in dolgo plava v zraku. Zdaj mirno visi, zdaj zopet se trga in hoče nekam odleteti, skače kakor razigrano žrebe. S tem se tudi lahko opazuje strujanje zraka, ki je kakor potoki in reke na zemlji. In ti zračni potoki zraka povzročajo, da ali visi zmaj mirno v zraku, ali se trga in hoče nekam odrzeti. Ure in ure lahko traje taka otroška igra.

In ta igra z zmajem je bila tista misel, ki je ustvarila preko mogočnih slapov reke Niagare viseči most.

Danes visi ta most preko reke, preko silnih slapov, ki grme tako močno, da se jih sliši daleč naokrog. Stotine in tisoče ljudi prihaja vsako leto gledat in opazovat ta veličastni prizor niagarskih slapov. Na visečem mostu stoje in kapljice odbijajoče se od silnega padca vode jih škropijo. V sončnih žarkih se spreminjajo kapljice v krasne mavrične pajčolane in gledalci so oviti v njih, kakor v pravljici. In ko tako občudujejo to lepoto, gotovo niti ne vedo, kdo je bil, ki je dal misel, kako postaviti viseči most, ne vedo, da je to naredil deček, igrajoč se s papirnatim zmajem.

Manica :

Nekaj kratkega

»Pozdravljeni očka Komajnarjevi! Kako vas imamo radi!«

»Hm, hm, kaj pa spet želite od mene? Le kar odkrito in naravnost! Torej ven z besedo!«

»Prosimo, povejte nam kaj fletnega!«

»Tako se govori, da! Čemu bi hinavčili! Torej nekaj kratkega in fletnega!«

Tam nekle v daljni prašumi so medvedji lovci ulovili devet mladih medvedov. Ko so jih za silo ukrotili, so se podali z živalmi na pot. Seveda kar peš. Dolgo so hodili. Celih petnajst kilometrov so rabili do prvega počivališča.

Zdaj mi pa povejte otroci, kakšni vendar so bili ti ubogi medvedki, ko so slednjič prikobacali do tiste staje?«

»Gotovo zelo trudni, jelite očka!«

»Ah ne, edvedi hodijo sicer počasi, toda zelo dobro.«

»A tako. Ampak gladni so prišli, gladni!«

»Ne, ne!«

»Morda žejni!«

»Tudi ne!«

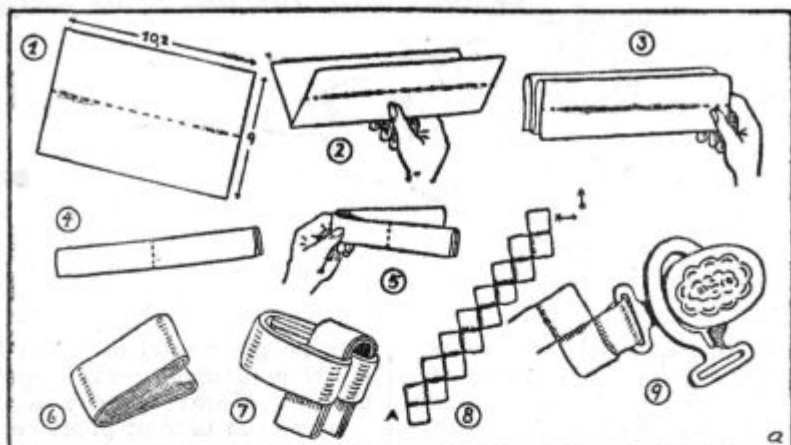
»Potem pa ne bomo uganili. Povejte očka! Prosimo!«

»I k o s m a t i so prišli. Saj vendar ne morete zahtevati, da bi se medvedki med potjo obrili!«

»Oj ti presneti očka! No, pa hvala lepa!«

Vsak vezan letnik „Mladega Jutra“ stane samo Din 60.—

Moderen pas iz celofana

Danes se bomo seznanili s prav koristnim in zanimivim ročnim delom. Napravili bomo lep pas iz papirja. Celofan je trpežen papir; po trgovinah ga uporabljajo za zavijanje bonbonov. Dobimo ga v vsaki papirnici in skoro v vseh barvah. Pas je posebno lep če je nastavljen iz več barv.

Papir zrežemo najprej v 9 cm široke in 10.02 cm dolge koščke papirja. (Slika 1.) Nato jih po dolgem prepognemo (slika 2), potem pa vsak prosti konec še enkrat na zunanjo stran (slika 3), nato spet oba konca zapognemo na notranjo stran, tako da dobimo ozek podolgast košček kakor ga vidimo na sliki 4. Opa-

zili boste, da postane papir po tolikem pregibanju zelo močan. Te zložene koščke papirja na sredi prepognemo (slika 6), potem pa še vsak konec enkrat po sredi na notranjo stran (slika 7). Tako je nastavljen prvi člen pasu in po tem vzorcu jih napravimo toliko kolikor jih potrebujemo za pas. Kako se dva člena združita drug z drugim kaže slika 8. Delo ni težko, le posamezni členi morajo biti skrbno izdelani. Pas sestavljamo v smeri obeh puščic (slika 8), dokler pas ni tako dolg, kolikor obsega širina pasu dotičnega, kateremu je pas namenjen. Na oba konca pasu prišijemo lepo zaponko.

Dragi stric Matic! Danes sem se namenila in Ti opišem svoje počitnice. Lahko Ti rečem, da je bilo prav prijetno. Napravila sem prav lepe izlete. Prvi izlet sem na Goro Oljko napravila. Izlet sem napravila tudi v Mozirje. Seveda nisem pozabila iti na Vimperk. Vsi izleti so bili prav lepi, najlepše je bilo na Vimperku, ker smo se vozili po čevljih dol po hribu. Vsi skupaj smo se prijeli eden je pa vlekel tako je šlo po hribu dr dr.

Elga Ludvig, uč. II. r. os. šole
na Jesenicah.

Dragi stric Matic. Danes se Ti jaz oglašam v Tvojem »Mladem Jutru«. Zopet se je pričela šola. Zelo prijetno je v šoli. Jaz zelo rada hodim in se tudi rada učim. Rada bi Ti opisala kako je bilo v počitnicah. Preveč dobrega sem

doživela zato Ti ne morem opisati, se bojim da bi predolgo mogla sedeti pri mizi. Da boš vedel, kdo ti piše, Ti povem, da sem sestra od Elge Ludvig. Te prav lepo pozdravlja

Eva Ludvig, učenka II. r. os. šole
Jesenice.

Prebrisanci

V prejšnjih časih so morali odrasli fantje pod Avstro-Ogrsko služiti vojaščino po štirinajst let in še več. Kajpada so se fantje temu zakonu upirali in so si morali fante naloviti. To delo so opravljali občinski možje z županom.

Na sv. večer je bilo pri Boštjanu žalostno. Sin Janez je pričakoval, da pridejo ponj občinski možje, ter ga vtak-

nejo v vojaško suknjo. Sicer se je Janez pridušal, da njega ne dobijo, vendar mu je bilo tesno pri srcu, češ štirinajst let tudi ni kar tako. Ko je bila ura sedem, se je začel Janez odpravljati. Nameraval se je skriti v senico sredi travnika. Ko je stopil na prag, ga je zgrabilo nekaj močnih pesti in povezali so ga od glave do pet. Vrgli so ga na voz k tovarišem, ki jih je čakala enaka usoda. Župan je še stopil v hišo povedat, da so ptička ujeli in voz je oddrdal v noč.

Fantje na vozu so ležali kakor oteplj slame. Janez je v svojem tovarišu spoznal Gašperjevega Petra, ki mu je zapupal, da ima v hlačnem žepu nož, pa ne more do njega. Petrinov Tonč, ki je zaradi boječnosti bil le slabo zvezan, si je raztrgal vezi in Petru izvlekel nož iz žepa, ter vsem razvezal vezi. Fantje so se porazgubili v noč. Janez je na cesti nekaj pobral, zlezal na voz in čez nekaj časa izginil v noč.

Okrog polnoči je župan pripeljal voz z bodočimi vojaki v mesto. Ustavili so se pred vojašnico, kjer je čakala vojaška komisija. »Vseh dvajset smo dobili,« je dejal župan. Nekdo je prinesel luč in dva občinska moža sta zlezla na voz. Toda kako sta se začudila, ko sta vide-la, da je voz prazen. Na dnu voza so ležale tri konjske fige in listič z napisom: »Prav dobro se imamo in pridite nas iskat!« Vojaški komandant je bil ves divji: »Tri leta vojaščine!« se je zadržal in jeza mu je splahnela, ko je videl, kako se je držal župan ko se je moral za tri leta nemudoma posloviti od domače vasi. Naši junaki pa so drugo leto hočeš-nočeš morali k vojakom v tedaj že skrčeno dobo petih let. V vasi pa so še tisto leto volili novega župana.

Pahlč Stanko, dijak v Mariboru:

Mlademu sokolu

Krila močna vzpeš visoko
v daljave neizmerne,
grom, strela in vihar
Te ne splašijo nikdar!

Mlada moč naj bo v pomoč
kralju in pa domovini.
Zvesti vedno bomo vsi
mladi, močni sokolii!

Zore Četina, dijak
križ sv. Jožefa v Celju

Split

Stoji ob lepem Jadranu,
Split, mestece izbrano.

Prišle so hude ure nanj,
Rimljan korakal je na plan

Lotil se tebe je močan
hotel te zdrobiti je sam.

In vendar se ohranil si
ko davno več Rimljana ni.

Ti stal si vedno trdno tam
v slavo vsem in največ nam.

Kaučič Milan, dijak drž. real. gimn.
v Ptuju.

Listnica vredništva

Pozor Jutrovčki! Bliža se praznik vseh svetnikov. Ne pozabite grobov naših hvojakov, ki so dali življenje za domovino!

J. J., Lj.: Tvoje pesmi so stricu Maticu prav všeč. Preden jih objavi, mu še sporoči, katero šolo obiskuješ. Pozdravljen!

Na zadnji natečaj smo na žalost nepozno prejeli jako dobre spise tehle Jutrovčkov: Vladimir Manko, dijak real. gimn. v Mariboru, Mara Marinšek, dijakinja, Planina p. Rakek, Mrevlje Franc, dijak klasične gimnazije v Mariboru, Prešeren Jože, uč. I. razr. višje nar. š. v Poljčanah, Tatjana Plesničar, dijakinja žen. real. gimn. v Ljubljani.

VI. Ma., M.: Kako Ti ugaja zgodba o nesrečnem Matičku? Morda lahko napraviš kaj podobnega? Videti je, da si prav spreten risar. Slike ne smejo biti večje od te, ki si jo poslal, in morajo biti vsekako s tušem prevlečene.

Robert Ferd. Cigler, Mara J. Tavčarjeva, Milan Perko, Vera Remić, Hvala Marija, Jože Velkavrh in Fakin Mara: Ko smo prejeli Vaše prispevke, je bilo »Mlado jutro« že v tisku. Rokopise smo shranili za prihodnje leto in jih priobčimo na dan obletnice. Sprejmite za zdaj najlepšo zahvalol

Risbe iz številok

Dragi stric Matic! Pošiljam Ti dve sliki iz številok. Prva predstavlja rejenega župana iz Butal, druga pa cerkovnika iz iste vasi. Upam, da sta ti všeč.

Ajdšek Alojz, dijak v Ljubljani.

ŠOLSKE KNJIŽNICE

**Najlepše mladinske knjige
dobite v knjigarni**

„Tiskovne zadrage“!

PO ZNIZANI CENI!

Križanka „Jagoda“

Vodoravno: 2. tatarski poglavar; 4. naš plemenitnik v preteklosti; 6. sladkovodna riba; 8. krotilni pripomoček; 9. orodje; 10. stična črta vode in kopnega.

Navpično: 1. ujeda; 2. zgodovinsko polje v Jugoslaviji; 3. neokreten človek; 4. kurivo; 5. uspavalna posteljica; 7. silna vročina.

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 16 zlogov: bad-ca-de-iz-ke-lin-me-nar-neč-nek-o-pe-ra-sle-stop-tr — 8 besed pomena: 1. zdravična rastlina; 2. plovka; 3. prostovoljen odhod; 4. plačilno sredstvo; 5. priprava za čiščenje; 6. muha; 7. vrh strehe; 8. ribiška potrebščina — da bodo dale začetne črke od zgoraj navzdol človeško vrline, ki pomeni, kar bodo dale končne črke od zgoraj navzdol.

Rešitev križanke

Vodoravno: 3. cer; 4. dom; 6. Vis, 7. Peter; 9. bor; 10. žrd; 11. tir; 12. zid; 14. kos; 15. lan; 17. sad; 18. narod; 20. val.

Navpično: 1. pes; 2. pot; 3. Ciril; 4. ded; 5. Metod; 6. voz; 7. prt; 8. ris; 13. dan; 14. kad; 16. nav; 17. sol; 19. Rab.

Rešitev Prebrisanec

Rešitev: V vreči je bilo 1021 orehov. Od teh je dobil najstarejši 256 orehov, drugi 192, tretji 144 in premeteni Mihec samo 108. Po razdelitvi jih je ostalo v vreči še 321 in če prištejemo k njim še po predlaganem računu dobljenih 108, jih je Mihec dobil skupaj 429.